

ПРЕГЛЕДНИ НАУЧНИ ЧЛАНАК

ОСВРТ НА ПРИМЈЕНУ ПОЈЕДИНИХ ОДРЕДАБА
ЗАКОНА О ИЗВРШНОМ ПОСТУПКУ РЕПУБЛИКЕ
СРПСКЕ – НЕКА СПОРНА ПИТАЊА У СУДСКОЈ
ПРАКСИМарко Мајкић¹

***Апстракт:** Извршни поступак као поступак принудног остваривања потраживања треба бити нормативно, односно законски конципиран тако да на најефикаснији начин обезбиједи принудно остваривање потраживања. Овај поступак треба да омогући субјектима права као повјериоцима правну заштиту која у извршном поступку добија своју пуну и коначну материјализацију. У наведеном циљу законодавац мора водити рачуна о томе да се Закон о извршном поступку не смије посматрати ван контекста правног система као цјелине, што подразумијева да се наведени закон не може доносити а ни тумачити и примјењивати изоловано у односу на друге норме у оквиру правног система државе. Другим ријечима, тек суштинским јединством норми извршног процесног права са нормама Закона о парничном поступку које се на одговарајући начин примјењују у извршном поступку, те нормама материјалних прописа на чију примјену упућује Закон о извршном поступку у погледу материјалноправних претпоставки и посљедица провођења извршења, може се говорити о једном систему који омогућује ефикасну и потпуну правну заштиту. С тим у вези, у овом раду критички ћемо се осврнути на поједине одредбе Закона о извршном поступку Републике Српске, те одредбе других, за извршни поступак релевантних прописа, указујући на недоумице са којима се извршни судови суочавају приликом тумачења и примјене истих, а све у циљу њиховог преиспитивања и давања *de lege ferenda* приједлога.*

***Кључне ријечи:** извршни поступак, извршење на непокретности, смрт извршеника, трошкови, извршење на новчаном потраживању.*

¹ Мастер правник, стручни сарадник у Основном суду у Приједору, email: markomajkic985@gmail.com

1. УВОД

Извршни поступак је поступак принудног остварења потраживања у грађанскоправним стварима² у којем се принудним путем спроводи извршење.³ У овом поступку се фактички животни односи саображавају са правом чиме се успоставља законитост у фактичким животним односима.⁴ Без извршног поступка, правна заштита коју судови пружају кроз парнични поступак као грађански судски поступак не би била потпуна, односно субјективна грађанска права правног субјекта који је од суда затражио правну заштиту била би заштићена *de iure*, док би *de facto* стање остало непромијењено.

Због евидентно огромног значаја извршног поступка који је „круна грађанског судског поступка“⁵, као својеврсни императив намеће се обавеза законодавцу да извршни поступак конципира у смислу једноставног, брзог и ефикасног провођења извршења, чиме би извршни судови приликом провођења извршног поступка у потпуности остварили своју функцију. У супротном, површним приступом материји извршног поступка, непосједовањем слуха за потешкоће које извршни судови имају у примјени и тумачењу појединих законских одредаба, а које у значајној мјери произлазе из недовољне прецизности и недоречености законодавца, што се у коначници одражава на квалитет од стране суда пружене правне заштите, долази се до спорог и компликованог извршног поступка чиме се код грађана „губи повјерење у саму државу и у судове као државне органе.“⁶ Свакако да судска пракса, као *sui generis* коректив несавршене законске норме, може донекле отклонити недостатке исте. Међутим, како је основни извор извршног процесног права Закон о извршном поступку, који је по својој природи процесни закон, али садржи и норме материјалноправног карактера, на законодавцу је, као неприкосновеном вршиоцу законодавне функције државне власти, да користећи овлашћења које му даје устав у смислу креирања правног система земље прије свега кроз доношење закона као општих правних аката, успостави концепт извршног судског поступка којим би грађанима било омогућено постизање пуне правне заштите. Тиме се остварује једно битно обиљежје правне државе - начело правне сигурности.

2 Ранка Рачић, *Извршно процесно право* (Бања Лука: Правни факултет Бања Лука, 2017), 8.

3 Гордана Станковић и Ранка Рачић, *Парнично процесно право* (Бања Лука: Правни факултет Бања Лука, 2017), 20.

4 Рачић, *Извршно процесно право*, 8.

5 *Ibid.*

6 *Ibid.*

Једно од основних начела извршног судског поступка, које као такво није изричито прокламовано Законом о извршном поступку Републике Српске⁷ али суштински из истог произлази, јесте начело заштите тражиоца извршења. Овим начелом је законодавац „покушао онемогућити извршеника да спријечи тражиоца извршења да се намири и да одуговлачи извршни поступак.“⁸ Свакако, намирење тражиоца извршења је сврха извршног поступка, која се између осталог, остварује и кроз материјализацију наведеног начела, односно кроз законске одредбе из којих се наведено начело индуктивним путем изводи. Међутим, у судској пракси практична манифестација наведеног начела често је ограниченог домашаја, што је последица нормативних пропуста законодавца, како у смислу одредби ЗИП РС-а, тако и приликом доношења и измјена других законских прописа који су релевантни за провођење извршног судског поступка. То пред извршне судове поставља тежак задатак који се састоји у својеврсном балансирању између различитих начела, како општих начела правног поретка, као што су начело законитости и начело правне сигурности, на једној страни, те начела извршног судског поступка као што је начело заштите тражиоца извршења и начело хитности извршног поступка, на другој страни.

У складу са наведеним, у тексту који слиједи, биће указано на неколико одредаба ЗИП РС-а, чија примјена у пракси често изазива недоумице код извршних судова, што од судија појединаца, који у смислу функционалне надлежности, проводе извршну процедуру, захтијева висок степен правно-логичке и правно-аналитичке вјештине. Оне манифестоване кроз судске одлуке, могу у одређеној мјери бити коректив мањкавим законским нормама, те на тај начин законодавцу указати на проблемска питања са којима се сусрећу судови у пракси, што може довести до стварања квалитетнијих законских рјешења. Како „држава има обавезу да систем извршења пресуда организује тако да он буде дјелотворан како на нивоу права тако и у пракси“⁹, наведено се јавља као императив који се као такав поставља пред законодавца, како би се извршни поступак базирао на учинковитости. „Разлози за неефикасност извршне процедуре, свакако, не могу се ограничити само на неадекватан нормативни оквир, већ су знатно шири (неповољан и нестабилан друштвени контекст, проблеми у платном промету, катастрофално стање у домену евиденције непокретности, недовољан број

7 “Службени гласник Републике Српске”, бр. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14 и 66/18, Одлука Уставног суда Републике Српске, бр. 5/17, Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, бр. 43/17, Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, бр. 90/17 – у даљем тексту: ЗИП РС.

8 Ранка Рачић, *Извршно процесно право* (Бања Лука: Правни факултет Бања Лука, 2009), 19.

9 Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине о допустивости и меритуму, број АП-1248/07 од 11.11.2009. године, ст. 52.

судија којима је било поверено вођење извршног поступка, слаба обученост судских извршитеља, неадекватни начин њиховог финансирања и, због тога, слаба мотивисаност за ефикасно извршење, итд.).¹⁰ Уколико извршни поступак не би омогућио одговарајућу правну заштиту, његов смисао као грађанског судског поступка би се изгубио, а имајући у виду ефикасност извршног поступка која би требала бити његово битно обиљежје. „Принцип ефикасности у спровођењу извршења је пре свега индикатор квалитета судске делатности.“¹¹ Како је „ефикасност права степен у коме се практично спроводе његови циљеви и у коме правни субјекти материјализују своје интересе и исцрпљују сврху с којом су правни односи засновани, (...) праву као норми треба да одговара право као пракса – да би правни поредак могао егзистирати као јединство нормативног и фактичког елемента, што он и јесте.“¹²

2. ИЗВРШЕЊЕ НА НЕПОКРЕТНОСТИМА

Из структуре ЗИП РС-а произилази да је законодавац највећу пажњу посветио извршењу на непокретностима. Наиме, непокретност као имовинско добро у правилу има већу вриједност у односу на остале предмете извршења, а и правила ЗИП РС-а која се односе на извршење на непокретностима се сходно примјењују и код извршења на покретним стварима што су свакако оправдани разлози за детаљно регулисање извршења на непокретностима.¹³ Међутим, „без обзира на велики број процесних правила, која се односе на извршење на непокретним стварима, поједине одредбе су непотпуне и непрецизно редиговане.“¹⁴

Одредбом члана 70. став 1 ЗИП РС-а прописано је да је уз приједлог за извршење на непокретности тражилац извршења дужан поднијети извод из земљишне књиге као доказ о томе да је непокретност уписана као својина извршеника. Дакле, „предмет извршења је непокретност у својини, су својини или заједничкој својини.“¹⁵ Чланом 113. став 1 ЗИП РС-а предвиђено је да се поступак извршења на непокретностима које нису

10 Татјана Зороска-Камиловска, „Реформе система извршења у државама региона – концептуалне сличности и разлике, контроверзе и дилеме“, у *Зборник радова „Хармонизација грађанског права у региону“* уред. Дијана Марковић-Бајаловић (Источно Сарајево: Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 2013), 448.

11 Никола Бодирога, „Приговор трећег лица у извршном поступку“, *Анали Правног факултета у Београду*, LIV, 1 (2006): 132.

12 Снежана Савић, *Основи права* (Бања Лука: ППГП Комесграфика д.о.о. Бања Лука, 2005), 318.

13 Рачић, *Извршно процесно право*, 128.

14 *Ibid.*

15 Рачић, *Извршно процесно право*, 129.

уписане у земљишне књиге проводи према одредбама главе X овог закона (извршење на непокретности, прим. аутора), ако одредбама овог члана није другачије одређено, док је у ставу 2 истог члана прописано да у случају непокретности из става 1. овог члана, тражилац извршења ће уз приједлог за извршење поднијети доказе да је извршеник њен власник или ће од суда затражити достављање доказа у складу са чланом 37. овог закона, те да је тражилац извршења дужан означити непокретност према подацима из катастра, а ако таквих података у катастру нема, дужан је назначити мјесто на којему се непокретност налази, њезин назив, границе и површину. Даље, у ставу 3 прописано је да ће суд након доношења рјешења о извршењу застати са извршењем до окончања поступака предвиђених у ставу 4., односно ставу 8. овог члана. Наиме, у ставу 4 је прописано да након што је рјешење о извршењу донесено, поступак извршења на непокретностима на подручју гдје земљишне књиге нису успостављене или су уништене, односно нестале, наставиће се након што се непокретност која је предмет извршења упише у земљишне књиге у складу са главом VIII Закона о земљишним књигама, уколико такав упис није у супротности са законом. Став 5 прописује да је тражилац извршења обавезан да захтијева упис у земљишне књиге у складу са ставом 4 овог члана у року од 15 дана од дана доношења рјешења о извршењу, те да о томе, у року који му буде одређен, извијести извршни суд. Ако тражилац извршења не поднесе захтјев за упис у земљишне књиге у предвиђеном року или у датом му року о томе не извијести извршни суд, поступак извршења ће се обуставити.

Дакле, *ratio* наведених законских рјешења је јасан: у једном систему двојне евиденције права на непокретностима (катастарска и земљишнокњижна евиденција) омогућити провођење извршења на непокретностима извршеника које у тренутку подношења приједлога за извршење нису уписане у земљишне књиге, усљед чега тражилац извршења не може поднијети доказ о томе да је непокретност уписана као својина извршеника, па је дужан у приједлогу за извршење непокретности означити према подацима у катастру, а све у циљу коначног намирања потраживања тражиоца извршења. Због несређених и застарјелих евиденција о правима на непокретностима, које као такве представљају значајну сметњу у провођењу извршења на непокретностима, сасвим је правно – политички “разумљива тежња законодавца да успостављањем регистра некретнина у форми јединствене базе података катастра некретнина и земљишне књиге дође до тачне и потпуне евиденције о некретнинама и права на некретнинама.”¹⁶

16 Хамид Мутапчић и Алвира Селимовић Халилчевић, „Ново земљишнокњижно право Републике Српске“, у *Зборник радова Правног факултета у Тузли*, II, 1 (2016), 76.

У складу са наведеним донесен је Закон о премјеру и катастру Републике Српске¹⁷ који „одређује оснивање катастра непокретности као основног и јавног регистра о непокретностима и стварним правима на њима.“¹⁸ Ступањем на снагу наведеног закона, престао је да важи Закон о земљишним књигама Републике Српске¹⁹, осим одредаба које се односе на коришћење и одржавање земљишних књига.²⁰

Законом о измјенама и допунама Закона о премјеру и катастру²¹, законодавац је избрисао став 3 члана 71. Закона који је прописивао да се катастар непокретности може основати за дио катастарске општине, а најмање за једну парцелу, на основу одлуке Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове. Брисањем наведене одредбе законодавац је, посматрано из угла извршног поступка, у значајној мјери отежао провођење извршења на непокретностима које у тренутку подношења приједлога за извршење нису уписане у земљишне књиге, односно отежано је остваривање основне сврхе извршног поступка, а то је, како је у уводном дијелу овог рада речено, намирење тражиоца извршења. Наиме, наведеним законским рјешењем створена је својеврсна “колизија” закона, односно настала је “колизија” између одредби Закона о премјеру и катастру Републике Српске и одредбе члана 113. став 5 ЗИП РС-а, а коју извршни суд не може отклонити. Наведено ћемо показати на једном примјеру из судске праксе.

Основни суд у Приједору је у предмету број 77 0 И 015887 18 И 2, у току извршног поступка након одређивања извршења на покретним стварима извршеника, а на приједлог тражиоца извршења, донио рјешење о промјени предмета и средства извршења, којим је одредио провођење извршења на непокретности извршеника, а који је уз наведени приједлог доставио посједовни лист за предметну непокретност. Суд је примјеном одредбе члана 113. став 5 ЗИП РС-а позвао тражиоца извршења да у одређеном року поднесе захтјев за упис непокретности у земљишне књиге и о томе извјести извршни суд, те је, након што тражилац извршења није поступио у складу са наведеним, донио рјешење о обустави извршног поступка. На наведено рјешење о обустави извршног поступка, тражилац извршења је изјавио жалбу у којој је навео да тражилац извршења нема могућности да поступи у складу са налогом суда из разлога што је измјенама и допунама Закона о

17 „Службени гласник Републике Српске“, бр. 6/12, 110/16 и 62/18.

18 Мутапчић и Селимовић Халилчевић „Ново земљишнокњижно право Републике Српске“, 76. Могућа је и расправа о оптирању између система земљишних књига и система јединствене евиденције коју воде несудски органи а у контексту квалитета законских рјешења.

19 „Службени гласник Републике Српске“, бр. 67/03, 46/04, 109/05 и 119/08.

20 Чл. 198 Закона о премјеру и катастру.

21 „Службени гласник Републике Српске“, бр. 62/18.

премјеру и катастру Републике Српске брисан члан 71. ст. 3, тако да више није могуће појединачно подношење захтјева за упис у земљишне књиге, о чему је претходно и обавијестио извршни суд. Дакле, како тражилац извршења није поднио захтјев за упис непокретности извршеника у земљишне књиге нити је у одређеном року извијестио извршни суд, суд је темељем одредбе члана 113. став 5 ЗИП РС-а обуставио извршни поступак.

Одлучујући о жалби тражиоца извршења, Окружни суд у Приједору је жалбу тражиоца извршења одбио а ожалбено рјешење првостепеног суда потврдио, наводећи у образложењу предметне одлуке да се у овом поступку не може отклонити колизија настала између одредби Закона о премјеру и катастру и члана 113. став 5 ЗИП РС-а, а до које је дошло доношењем Закона о измјенама и допунама закона о премјеру и катастру, слиједом чега се жалба тражиоца извршења указује неоснованом из ког разлога је и одбијена а првостепено рјешење потврђено.

Сматрамо да је наведена правна ситуација посљедица нормативног пропуста законодавца који се у великој мјери одражава на циљ извршног поступка у смислу намирења тражиоца извршења. Законодавац као креатор правног система, дужан је исти посматрати као један правно и логички затворен систем, при чему ће колизија између закона бити сведена на најмању могућу мјеру. Другим ријечима, како би се избјегла противријечност између закона, законодавац сваки закон понаособ мора посматрати у контексту цјелокупног правног система државе. У супротном, без једног смисленог и системског приступа легислативној дјелатности, доносећи законе без уважавања постојећих законских норми и могућих посљедица које доношење новог, односно измјене и допуне постојећег законског прописа, могу да произведу, парцијалним измјенама закона без разматрања телеолошки посматрано посљедица које се тиме желе произвести, могу настати бројна питања, почев од питања примјене прописа па до остваривања сврхе истог. Наведено је изузетно битно, поготово када је ријеч о извршном судском поступку, код којег се хитност и ефикасност намећу као императив, сљедом чега све могуће сметње за остваривање циља извршног поступка, нормативно морају бити сведене на минимум. Прва претпоставка је смислен приступ законодавца стварању законских рјешења која, уважавајући судску праксу, те ставове правне доктрине, требају бити синтеза та два елемента који су *conditio sine qua non* за један квалитетан закон, а и правни систем у цјелини. Основно мјерило приликом доношења и измјене законских прописа требало би да буде сврха која се предметним законима односно законским рјешењима жели постићи, у ком циљу законодавац треба да предвиди какве практичне импликације одређена

норма може да произведе. Тек анализирајући могуће последице у примјени одређене норме, уз уважавање чињенице да један апстрактан и индуктиван приступ законодавца искључује могућност прецизног предвиђања свих могућих последица које ће норма произвести у правном животу, може се говорити о квалитетном законодавству које, када је ријеч о грађанском судском поступку, а чија је завршна фаза, као што је већ речено, извршни поступак, омогућава заштиту субјективних грађанских права.

На основу свега изнесеног, може се поставити питање сврхе коју је законодавац оваквом измјеном Закона о премјеру и катастру желио да постигне. Као што је већ речено, брисањем става 3 члана 71. наведеног закона створена је *sui generis* колизија између наведеног закона и ЗИП РС-а, што смо на примјеру из судске праксе и показали, из чега се може закључити да је наведеним рјешењем, односно брисањем предметне одредбе отежано провођење извршења на основу члана 113. ЗИП РС-а. Свакако, интенција законодавца није била да закомпликује примјену правила извршног поступка. Сматрамо да је оваква законодавна интервенција законодавца последица његовог несагледавања правног система као цјелине, о чему законодавац, као креатор правног система, мора водити рачуна, будући да норме једног законског прописа могу да утичу на примјену норми другог закона. Слиједом наведеног, сматрамо да је у циљу несметаног одређивања и провођења извршења, предметној законодавној интервенцији законодавац морао приступити обазривије, узимајући у обзир постојећа законска рјешења која се директно или индиректно ослањају на Закон о премјеру и катастру, као што је одредба члана 113. ЗИП РС-а. У складу са наведеним, сматрамо да би законодавац требао извршити својеврсну корекцију на начин да пропише изузетно могућност оснивања катастра непокретности за дио катастарске општине, односно за једну парцелу, на основу одлуке Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове а за потребе одређивања и провођења извршења у складу са ЗИП РС-ом, чиме би се избјегла правна ситуација која је на примјеру из судске праксе приказана. На тај начин одређивање и провођење извршења на основу члана 113. ЗИП РС-а не би било доведено у питање, а самим тим ни намирења тражиоца извршења, које је, као што је већ речено, сврха извршног поступка.

Овдје је битно напоменути да је Законом о извршењу и обезбјеђењу Србије²² дозвољено извршење на непокретности која је у ванкњижној својини извршеника. Наиме, одредбом члана 209. прописано је да ако непокретност није уписана у катастар непокретности извршни

22. „Службени гласник Републике Србије“, бр. 106/15, 106/16, 113/17, 54/19 и 9/20 – у даљем тексту: ЗИО РС.

повјерилац мора уз приједлог за извршење поднијети исправе подобне да се на основу њих упише својина на непокретности у корист извршног дужника. Суд је дужан да поднијету исправу одмах прослиједи органу који води катастар непокретности и застане с поступком до уписа својине извршног дужника. Ако је у приједлогу за извршење као предмет извршења назначена непокретност или дио непокретности који нису уписани у катастар непокретности и на којима не може да се упише својина, извршни повјерилац даје изјаву да упис својине није могућ и прилаже је уз приједлог за извршење. У том случају суд доноси рјешење о извршењу на непокретности која је у ванкњижној својини извршног дужника, под условом да извршни повјерилац уз приједлог за извршење достави или назначи, као доказ о ванкњижној својини, грађевинску дозволу која гласи на извршног дужника, или ако не постоји или не гласи на извршног дужника - друге исправе којима се доказује ванкњижна својина извршног дужника. На приједлог извршног повјериоца, суд налаже извршном дужнику или другом лицу да достави исправе којима се доказује ванкњижна својина извршног дужника, под пријетњом изрицања новчане казне.

Из наведеног законског рјешења, односно прописивањем могућности извршења на непокретности у ванкњижној својини извршеника недвосмислено произлази намјера законодавца у Србији да олакша одређивање и провођења извршења а у циљу бржег, односно ефикаснијег намирења тражиоца извршења. У прилог овој тврдњи је и наведени став 3 члана 209. наведеног закона, јер прописивањем могућности да на приједлог тражиоца извршења суд наложи извршном дужнику или другом лицу да достави исправе којима се доказује ванкњижна својина извршног дужника, под пријетњом изрицања новчане казне, у потпуности се штити тражилац извршења, односно његови имовински интереси.

3. СМРТ ИЗВРШЕНИКА У ТОКУ ИЗВРШНОГ ПОСТУПКА

Када је ријеч о односу између ЗИП РС-а и Закона о парничном поступку²³, који се на одговарајући начин примјењује у извршном поступку, указаћемо на неконзистентност законодавца, те термилошки, а и садржински (суштински) пропуст и то на примјеру одредбе члана 34. став 4 ЗИП РС-а.

Наиме, наведеном законском одредбом прописано је да ће у случају смрти извршеника који нема пуномоћника или законског заступника суд насљедницима, ако то предложи тражилац извршења, у року од 15 дана од дана када је примио обавијест суда о смрти извршеника, поставити

²³ „Службени гласник Републике Српске“, бр. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13.

привременог заступника, на трошак тражиоца извршења, у правилу из реда лица која су у посједу имовине која је предмет извршења и наставити поступак. Суд именује привременог заступника у року од осам дана од подношења захтјева. Ако овлашћена лица не предложе наставак поступка у остављеном року, суд ће обуставити поступак. Дакле, “ни смрт извршеника, а ни смрт тражиоца извршења нису више разлози који воде прекиду поступка, већ су то сада разлози за обуставу истог, уз испуњење напријед истакнутих Законом предвиђених услова.”²⁴

“Привремени заступник поставља се у извршном поступку како би се остварили захтјеви процесне ефикасности и економичности.”²⁵

Контрадикторност између наведене одредбе и одредбе члана 311. Закона о парничном поступку је очигледна. Наиме, чланом 311. став 1 Закона о парничном поступку прописано је да пуномоћје престаје смрћу физичког лица, проглашењем за умрло или губитком пословне способности, односно смрћу његовог законског заступника, проглашењем за умрлог, губитком пословне способности или разрјешењем дужности. У ставу другом истог члана прописано је да ако је пуномоћнику физичког лица дато овлашћење да може да предузима све радње у поступку, а странка, односно њен законски заступник умре или постане пословно неспособан или ако законски заступник буде разрјешен дужности, пуномоћник је овлашћен да предузима радње у поступку које не трпе одгађање.

Дакле, разлог контрадикторности наведених одредаба прије свега произлази из дијела формулације одредбе члана 34. став 4 ЗИП РС-а: “у случају смрти извршеника који нема пуномоћника (...)”, што *ipso facto* значи да нема мјеста примјени наведене одредбе у случају смрти извршеника који има пуномоћника или законског заступника. Међутим, како је одредбом члана 311. став 1 Закона о парничном поступку прописано да пуномоћ, између осталог, престаје смрћу физичког лица, сам по себи се намеће закључак да је егзистенција цитиране формулације непотребна.

На први поглед могао би се извести закључак да је у контексту наведене одредбе ЗИП РС *lex specialis*, сљедом чега би примјена наведене одредбе према принципу *lex specialis derogati legi generali* била исправна, тако да не би било мјеста примјени одредбе члана 311. став 2 Закона о парничном поступку, који је у наведеном смислу *lex generalis*. Међутим, овдје је ријеч о престанку пуномоћи као облику заступања, чији су настанак, модалитети

24 Асаф Дауповић и др., *Коментари закона о извршном поступку у Федерацији Босне и Херцеговине и Републици Српској* (Сарајево: Савјет/Вијеће Европе и Европска комисија, 2005), 137.

25 Ранка Рачић, „Привремени заступник у извршном поступку“, у *XIV савјетовање из области грађанског права, Актуелна питања из области грађанског права у Босни и Херцеговини – теорија и пракса, Зборник радова* (Јахорина: Удружење судија Републике Српске, 2019), 104.

и престанак предвиђени Законом о парничном поступку а не ЗИП РС-ом, тако да у односу између наведених норми треба примијенити одредбу Закона о парничном поступку, чиме се губи сваки смисао формулације “у случају смрти извршеника који нема пуномоћника...” јер пуномоћ, дакле, престаје смрћу извршеника.

На другој страни, уважавајући став 2 члана 311. Закона о парничном поступку, односно ако је пуномоћнику физичког лица дато овлашћење да може да предузима све радње у поступку, а странка, односно њен законски заступник умре или постане пословно неспособан или ако законски заступник буде разријешен дужности, пуномоћник је овлашћен да предузима радње у поступку које не трпе одгађање, могао би се извести закључак да цитирана формулација члана 34. став 4 ЗИП РС-а има смисла, наравно под хипотезом да је извршеник овластио пуномоћника на предузимање свих радњи у поступку, сљедом чега би пуномоћник могао предузмати радње које не трпе одгађање. Међутим, законодавац није прописао на који начин ће се наставити поступак у случају смрти извршеника који је имао пуномоћника, који би, сходно наведеној одредби Закона о парничном поступку морао бити претходно од стране властодавца, односно извршеника, овлаштен на предузимање свих радњи у поступку. Наравно, претпоставка је да се ради о радњама које не трпе одгађање, што је, ако бисмо наведено рефлектовали на извршну процедуру, врло дискутабилно, уважавајући начело хитности и ефикасности као изузетно битна начела извршног поступка чије извршне радње по природи ствари не трпе одгађање, осим у случајевима предвиђених ЗИП РС-ом када на приједлог тражиоца извршења, који у наведеном смислу има *ius disponendi*, уз испуњење осталих законских услова, може доћи до одлагања извршења, о чему коначан став износи извршни суд.

4. ТРОШКОВИ ИЗВРШНОГ ПОСТУПКА

Када је ријеч о члану 16. ЗИП РС-а који се односи на трошкове поступка, у овом раду ћемо указати на недовољну нормативну прецизност, а која, кад је у питању примјена наведене одредбе, код извршних судова изазива одређене недоумице.

Одредбом члана 16. став 1 ЗИП РС-а прописано је да трошкове поступка у вези са одређивањем и спровођењем извршења претходно сноси тражилац извршења. У сљедећем ставу законодавац прописује да је тражилац извршења дужан да трошкове поступка из става 1 предујми у року који суд одреди. Суд ће обуставити извршење ако трошкови не буду предујмљени

у том року, а без тога се извршење не може спровести. Ако у року не буду предујмљени трошкови о којима зависи предузимање само неке радње, та се радња неће спровести.

Недовољна нормативна прецизност законодавца се огледа у томе што је законодавац пропустио, поред тога што је прописао обавезу тражиоца извршења да трошкове поступка предујми у року који одреди суд, да пропише обавезу тражиоца извршења да о предујмљивању трошкова у остављеном року обавијести извршни суд.

Наведено је битно из разлога што је законодавац прописао, као што је већ речено, да ће суд обуставити извршење ако трошкови не буду предујмљени у року који одреди суд, а без тога се извршење не може спровести. У складу са наведеним, тражилац извршења би могао, држећи се строго слова закона, да по позиву суда предујми трошкове, али да о томе суду не достави доказ, сљедом чега би суд извео закључак да тражилац извршења није предујмио трошкове. Суд би темељем наведене одредбе ЗИП РС-а извршење обуставио, чиме би се у значајној мјери довела у питање сврха извршног поступка, а то је намирење тражиоца извршења. Извршни суд може у закључку којим позива тражиоца извршења да уплати предујам, позвати истог да у остављеном року достави и доказ о уплати предујма, што извршни судови у пракси и чине, истовремено упозоравајући тражиоца извршења да ће суд, у супротном, обуставити извршење. Међутим, поставља се питање може ли суд обуставити извршење уколико је тражилац извршења извршио уплату предујма али о томе није обавијестио суд. На једном примјеру из судске праксе указаћемо на специфичност ове процесне ситуације.

Основни суд у Приједору је у предмету број 77 0 И 037902 12 И 2 дана 27.06.2012. године донио рјешење о извршењу одредивши предложено извршење, између осталог, запљеном, процјеном и продајом покретних ствари извршеника, те намирењем тражиоца извршења из износа добијеног продајом. Након тога суд је закључком позвао тражиоца извршења да у року од осам дана предујми трошкове изласка судског извршиоца на адресу извршеника ради запљене и процјене извршеникових покретних ствари, те да о томе обавијести суд, односно да достави доказ о извршеној уплати. Суд је предметним закључком упозорио тражиоца извршења да ће, уколико не поступи по предњем налогу, обуставити извршење на основу одредбе члана 16. став 2 ЗИП РС-а. Протеком остављеног рока, а имајући у виду да тражилац извршења није доставио суду доказ о извршеној уплати предујма нити се на било који начин читовао на предметни закључак суда, суд је донио рјешење о обустави поступка због неуплаћеног предујма. На предметно рјешење тражилац извршења је изјавио жалбу Окружном суду у

Бањалуци у којој је истакао да је поступио по закључку суда, односно да је извршио уплату траженог предумја, те је уз жалбу доставио уплатницу као доказ. Одлучујући о жалби тражиоца извршења, Окружни суд у Бањалуци је нашао да је жалба основана, те је 13.07.2016. године донио рјешење број 77 0 И 037902 16 Гж којим је укинуо ожалбено рјешење и предмет вратио првостепеном суду на поновни поступак, наводећи у образложењу да је тражилац извршења поступио по закључку суда, уплативши средства на име предумја потребних трошкова у остављеном року од осам дана. Окружни суд се уопште није осврнуо на чињеницу да првостепеном суду уопште није била позната чињеница да је тражилац извршења у остављеном року извршио предумјљивање трошкова.

Значајно је напоменути да је у сличној процесној ситуацији Виши привредни суд у Бањалуци у рјешењу број Пж-105757/14 од 24.12.2014. године заузео став да ће суд обуставити извршење уколико тражилац извршења није доставио доказ да је по закључку суда предумјио трошкове извршења. Наиме, у образложењу предметне одлуке стоји: “У конкретном предмету тужилац није суду доставио доказ да је дана 19.08.2014. године поступио по закључку суда и уплатио наведени новчани износ. У предметном спису тај доказ не постоји и тражилац извршења га је први пут доставио уз жалбу, што је супротно одредби члана 207. став 1. ЗПП-а, у вези са чланом 21. став 1. ЗИП РС-а. Нису тачни жалбени наводи да је наведена чињеница суду била позната, јер тај доказ није ни достављен суду, због чега суд није могао констатовати у побијаном рјешењу да је уплата извршена. Тачно је да је уплата предумја извршена прије рјешења о обустави извршног поступка, а послије одређеног рока, али са тим подацима првостепени суд није располагао. У пракси судова становиште је да суд не би требао обуставити поступак извршења ако тражилац извршења не предумји трошкове у року које је суд одредио, али их предумји прије доношења рјешења о обустави извршног поступка. Првостепени суд је, на основу одредбе члана 16. став 2. ЗИП РС-а, правилно обуставио извршни поступак и укинуо проведене извршне радње.”²⁶

Пракса је показала да тражиоци извршења након уплаћеног предумја по аутоматизму достављају доказ о извршеној уплати иако строгим тумачењем предметне законске одредбе то није њихова обавеза али је то, прије свега, њихов процесноправни интерес, како би се предметна извршна радња провела, а све у циљу коначног намирења. Међутим, мишљења смо да би законодавац, *de lege ferenda*, требао предметну законску одредбу измијенити у наведеном смислу, односно прописати обавезу тражиоца извршења да у

²⁶ Рјешење Вишег привредног суда у Бањалуци, бр. Пж-105757/14, од 24.12.2014. године.

остављеном року за уплату предумја суду достави и доказ о предумљивању трошкова, како би се избјегла ситуација у пракси, о којој је претходно било ријечи, а све у циљу постизања процесне дисциплине, што би довело до ефикаснијег провођења извршног поступка.

Када је ријеч о земљама окружења, битно је споменути да закондавци у Србији, Црној Гори и Хрватској нису прописали обавезу тражиоца извршења да доказ о предумљивању трошкова достави суду.²⁷ Међутим, ранији Закон о извршењу и обезбјеђењу Србије²⁸ у члану 34. став 2 је прописивао да је тражилац извршења дужан да предумји трошкове поступка, у складу са законом и прописом који уређује трошкове поступка, да је доказ о уплаћеном предумју дужан да достави уз приједлог за извршење, те да ће суд, односно извршитељ обуставити извршење ако тражилац извршења не достави доказ о уплаћеном предумју, осим ако је по закону ослобођен или га је суд ослободио плаћања поступка.

По природи ствари се намеће питање зашто је законодавац у Србији пропустио да на идентичан начин пропише обавезу тражиоца извршења и у Закону о извршењу и обезбјеђењу из 2015. године. Сматрамо да је постојећим рјешењем законодавац у Србији желио да олакша процесни положај тражиоца извршења. Наиме, ослобађање тражиоца извршења обавезе достављања доказа о предумљивању трошкова поступка би из угла његовог процесног положаја краткорочно било и оправдано, али такво рјешење, посматрајући извршни поступак као цјелину, те намирење тражиоца извршења као његов коначни циљ, може, као што је на примјеру из судске праксе и приказано, закомпликовати извршни поступак и у одређеном смислу одложити коначно намирење тражиоца извршења.

Даље, када је ријеч о трошковима извршног поступка, указаћемо на још један недостатак ЗИП РС-а. Наиме, одредбом члана 16. ЗИП РС-а законодавац је пропустио да нормира питање трошкова трећег лица, које, према слову закона није странка, али има својство учесника поступка, односно има правни интерес да учествује у поступку. Приговор може поднијети лице које тврди да у погледу предмета извршења има такво право које спречава извршење, тражећи да се извршење на том предмету прогласи недопуштеним у обиму у којем су права тог трећег лица захваћена извршењем.²⁹ „Институт “приговора трећег лица” је правно средство

27 Вид. чл. 33 ЗИО РС, чл. 14 *Овршног закона Републике Хрватске*, „Народне новине“, бр. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 и 73/17 и чл. 34 *Закона о извршењу и обезбјеђењу Црне Горе*, „Службени лист Црне Горе“, бр. 36/11, 28/14, 20/15, 22/17, 76/17 и 25/19

28 *Закон о извршењу и обезбјеђењу*, „Службени гласник Републике Србије“, бр. 31/11 и 99/11.

29 Чл. 51 ст. 1 ЗИП РС-а.

за заштиту права трећег лица у обиму у којем су права тог трећег лица захваћена извршењем.³⁰

Пракса је показала да је подношење приговора трећег лица једна релативно честа процесна ситуација. По својој правној природи, овај приговор је најчешће стварно-правног карактера, мада може бити заснован и на облигационо-правним овлашћењим.³¹

“Признавање права трећем лицу на приговор као и на тужбу су правични, јер спречавају извршење на туђим стварима, тј. стварима лица која нису у дужничком односу према извршном повериоцу.”³²

Дакле, уколико извршни суд приговор трећег лица као “нарочито правно средство које је установљено ради заштите трећих лица од повреда њихових права у поступку извршења”³³ усвоји као основан, прогласиће извршење на предмету извршења недопуштеним у обиму у којем су права трећег лица захваћена извршењем. Међутим, треће лице поводом изјављивања приговора може имати одређене трошкове (нпр. састав приговора по пуномоћнику – адвокату), темељем чега ће поднијети захтјев за надокнаду трошкова у извршном поступку. Како је приговор трећег лица усвојен, депласирано је и наглашавати да су трошкови, које је оно поводом приговора имало, нужни и оправдани. Најчешће, треће лице чији је приговор усвојен, захтијева да суд обавезе тражиоца извршења да му надокнади трошкове које је поводом приговора имало. Мишљења смо да у том случају, извршни суд мора извршеника обавезати, а не тражиоца извршења, да сноси трошкове које је треће лице имало, а чији је приговор усвојен. Наиме, трошкови трећег лица нису проузроковани радњама тражиоца извршења, већ су, индиректно, проузроковани од стране извршеника. Уколико је извршење предложено и одређено на основу одлуке којом је тужени (извршеник) обавезан на плаћање одређеног новчаног износа тужиоцу (тражилац извршења), а тужени није поступио по пресуди, односно није платио дуг према тражиоцу извршења чиме је проузроковао предметни извршни поступак, тражилац извршења је ради остваривања својих имовинских права, односно наплате новчаног потраживања према извршенику, морао покренути поступак принудног остварења потраживања.

Хипотетички говорећи, уколико би тражилац извршења поднио приједлог за извршење којим би тражио провођење извршења на

30 Дауповић и др., *Коментари закона о извршном поступку у Федерацији Босне и Херцеговине и Републици Српској*, 206.

31 *Ibid.*

32 Марија Салма, „Приговор трећег лица и тужба против извршења (излучни захтеви)”, у *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 48, 2 (2014), 194.

33 Бодирога, „Приговор трећег лица у извршном поступку“, 120.

цјелокупној непокретности која је у сувласништву извршеника и трећег лица са удјелима од по $\frac{1}{2}$, а имајући у виду да према ЗИП РС-у сувласнички дио непокретности може бити самосталан предмет извршења у погледу којег се на одговарајући начин примјењују правила ЗИП РС-а о извршењу на непокретностима³⁴, тражилац извршења би могао поднијети приједлог за провођење извршења на сувласничком дијелу извршеника, чиме не би иницирао подношење приговора трећег лица, а чиме би се избјегли и трошкови које је треће лице имало. Међутим, легитиман је правни интерес тражиоца извршења да у циљу намирења свог потраживања, а што му омогућава одредба члана 69. став 3 ЗИП РС-а³⁵, предложи одређивање продаје цјелокупне непокретности, што би тражилац извршења приједлогом за извршење могао учинити. Да ли ће доћи до продаје и сувласничког дијела непокретности сувласника који није извршеник, зависи прије свега од воље истог, односно да ли ће сувласник који није извршеник дати изричито пристанак на продају свог сувласничког дијела, а што тражиоцу извршења у тренутку подношења приједлога за извршење према редовном току ствари не може бити познато.

У складу са наведеним, мишљења смо да би законодавац *de lege ferenda*, више пажње требао посветити приговору трећег лица као правном средству, те нарочито чињеници да у случају усвајања приговора трећег лица од стране извршног суда исто може устати са захтјевом за накнадом трошкова које је поводом приговора имало. У том циљу, законодавац би требао нормативно обрадити и питање трошкова трећег лица у извршном поступку, а све у циљу постизања квалитетнијих законских рјешења, односно једног комплетнијег закона о извршном поступку. На тај начин би се отклониле било какве дилеме извршних судова у погледу трошкова трећег лица чији је приговор у извршном поступку усвојен, што трошкове трећег лица поводом приговора чини нужним и оправданим.

5. ИЗВРШЕЊЕ НА НОВЧАНОМ ПОТРАЖИВАЊУ ИЗВРШЕНИКА

Када је ријеч о извршењу на новчаном потраживању извршеника, чланом 138. став 1 Закона о извршном поступку који говори о ограничењу извршења на новчаном потраживању извршеника, као једно од потраживања на којима се може провести извршење наведена су и примања по основу

³⁴ Чл. 69 ст. 2 ЗИП РС-а.

³⁵ Вид. чл. 69 ст. 3 ЗИП РС-а. Изјава сувласника који није извршеник мора бити нотарски обрађена, а уколико сувласник који није извршеник не достави нотарски обрађену исправу у року од 15 дана, сматра се да није дао пристанак за продају његовог сувласничког дијела.

додатка на дјецу, уз ограничења прописана ЗИП РС-ом.³⁶ Не улазећи у социјалне аспекте наведеног законског рјешења³⁷, указаћемо на очигледну контрадикторност наведене одредбе ЗИП РС-а и члана 3. став 2 Закона о дјечјој заштити.³⁸ Наиме, чланом 10. става 1 тачке 3) наведено је, као једно од права из дјечје заштите у смислу Закона о дјечјој заштити, и додатак на дјецу. Одредбом члана 3. став 2 прописано је да новчана примања на основу овог закона не могу бити предмет обезбјеђења, потраживања или принудног извршења што значи да додатак на дјецу не може бити предмет извршења. Практичне импликације евидентно контрадикторног па и нелогичног приступа законодавца, приказаћемо на практичном примјеру.

Основни суд у Приједору је у предмету број 77 0 И 095917 18 И дана 31.01.2019. године донио рјешење о извршењу, којим је одредио предложено извршење на „дјечјем доплатку“, односно додатку на дјецу извршеника, те је исто доставио Јавној установи Јавни фонд за дјечију заштиту, који је обавијестио суд да није у могућности поступити по рјешењу о извршењу, а позивајући се на горе споменуто одредбу члана 3. став 2 Закона о дјечјој заштити. Наведена правна ситуација која је настала, како је већ речено, због пропуста законодавца, свакако доводи у питање нека од основних начела извршног поступка, као што је начело ефикасности и начело хитности, јер је извршни суд, поступајући по одредбама ЗИП РС-а, одредио предложено извршење на предмету извршења у погледу којег је Законом о дјечјој заштити искључена могућности провођења принудног извршења. Наравно, поставља се питање може ли извршни суд наведену „колизију“ отклонити те коју одредбу у конкретном случају приликом одлучивања о приједлогу за извршење је ваљало примијенити. Мишљења смо да извршни суд усвајајући предметни приједлог за извршење, држећи се релевантних одредаба ЗИП РС-а, није погријешно. Имајући у виду чињеницу да Јавна установа Јавни фонд за дјечију заштиту, позивајући се на Закон о дјечјој заштити, није поступила по рјешењу о извршењу, представља немогућност провођења извршења (које је већ одређено темељем релевантних одредби ЗИП РС-а), извршни суд је био дужан позвати тражиоца извршења да у сврху провођења извршења, односно намирања потраживања које има

36 Вид. чл. 138 ЗИП РС-а.

37 Вид. *Овршни закон Републике Хрватске*. Наиме, законодавац у Републици Хрватској се приликом доношења наведеног закона руководио и социјалним аспектима извршног поступка, па је одредбом чл. 172 таксативно навео потраживања која су изузета од извршења, међу којима су и примања по основу доплатака за дјецу, осим ако посебним прописом није другачије одређено. Мишљења смо да би законодавац у Републици Српској *de lege ferenda* требао посветити више пажње социјалним аспектима извршног поступка, уважавајући цјелокупну социјалну и економску ситуацију у Републици Српској.

38 „Службени гласник Републике Српске“, бр. 114/17.

према извршенику, предложи други предмет или средство извршења³⁹, што ће додатно одужити извршни поступак и довести у питање ефикасност истог.

6. ЗАКЉУЧАК

Како је већ у уводном дијелу овог рада речено, извршни поступак представља круну грађанског судског поступка. Будући да у извршном поступку правна заштита пружена у парничном поступку постаје оживотворена, односно у извршном поступку суд, ауторативно, снагом државне власти врши усклађивање фактичког стања са правном заштитом пруженом у парничном поступку, тј. успоставља се нарушена равнотежа између имовинских сфера различитих правних субјеката, евидентно је да је значај извршног поступка огроман. У том смислу, законодавац у Републици Српској би морао, једним смисленим, квалитетним и системским приступом законодавној дјелатности, као својој уставној функцији, посматрајући ЗИП РС као основни оквир у којем се крећу извршни судови, али у контексту правног система као цјелине, створити један ефикасан механизам за спровођење извршног поступка. Тиме би се елиминисале противрјечности између ЗИП РС-а и других прописа чија примјена је релевантна за одређивање и провођење извршења а све у циљу остваривања сврхе извршног поступка. На тај начин би законодавац, уз уважавање ставова судске праксе и искустава извршних судова која су изграђена дугогодишњом примјеном постојећег ЗИП РС-а, кроз парцијалну или евентуално тоталну измјену постојећег закона, омогућио стварање квалитетнијег ЗИП РС-а, лишеног мањкавости на које је указано овим радом. Стварањем једног квалитетног закона о извршном поступку створио би се ефикасан механизам пружања правне заштите правним субјектима кроз извршни поступак, што би правну сигурност грађана уздигло на један виши ниво, чиме би се начинио веома значајан корак у развоју и изградњи правног система Републике Српске.

ЛИТЕРАТУРА

- Бодирога, Никола. „Приговор трећег лица у извршном поступку“, *Анали Правног факултета у Београду*, LIV, 1 (2006): 119-134.
- Дауповић, Асаф, Роса Обрадовић, Мелиха Повлакић, Федад Заћирагић и Милорад Живановић. *Коментари закона о извршном поступку у Федерацији*

³⁹ Вид. чл. 63 ЗИП РС-а.

- Босне и Херцеговине и Републици Српској*. Сарајево: Савјет/Вијеће Европе и Европска комисија, 2005.
- Мутапчић, Хамид и Алвира Селимовић Халилчевић. „Ново земљишнокњижно право Републике Српске“, у *Зборник радова Правног Факултета у Тузли, II, I* (Тузла: Правни факултет, 2016): 50-79.
 - Рачић, Ранка. „Привремени заступник у извршном поступку“, у *XIV савјетовање из области грађанског права, Актуелна питања из области грађанског права у Босни и Херцеговини – теорија и пракса, Зборник радова*, 103-112. Јахорина: Удружење судија Републике Српске, 2019.
 - Рачић, Ранка. *Извршно процесно право*. Бања Лука: Правни факултет Бања Лука, 2017.
 - Рачић, Ранка. *Извршно процесно право*. Бања Лука: Правни факултет Бања Лука, 2009.
 - Салма, Марија. „Приговор трећег лица и тужба против извршења (излучни захтеви)“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 48, 2 (2014): 193-210.
 - Савић, Снежана. *Основи права*. Бања Лука: ППГП Комесграфика д.о.о. Бања Лука, 2005.
 - Станковић, Гордана и Ранка Рачић. *Парнично процесно право*. Бања Лука: Правни факултет Бања Лука, 2017.
 - Зороска-Камиловска, Татјана. „Реформе система извршења у државама региона – концептуалне сличности и разлике, контроверзе и дилеме“, у *Зборник радова „Хармонизација грађанског права у региону“*, 447-477. Источно Сарајево: Правни факултет, 2013.
 - Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине о допустивости и меритуму, бр. АП-1248/07, од 11.11.2009. године, ст. 52.
 - *Овршни закон Републике Хрватске*, „Народне новине“, бр. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 и 73/17.
 - *Закон о дјечјој заштити*, „Службени гласник Републике Српске“, бр. 114/17
 - *Закон о извршењу и обезбеђењу*, „Службени гласник Републике Србије“, бр. 106/15, 106/16, 113/17 и 54/19.
 - *Закон о извршењу и обезбеђењу*, „Службени гласник Републике Србије“, бр. 31/11 и 99/11.
 - *Закон о извршном поступку*, „Службени гласник Републике Српске“, бр. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14 и 66/18.
 - *Закон о парничном поступку*, „Службени гласник Републике Српске“, бр. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13.
 - *Закон о премјеру и катастру*, „Службени гласник Републике Српске“, бр. 6/12, 110/16 и 62/18.
 - *Закон о земљишним књигама*, „Службени гласник Републике Српске“, бр. 67/03, 46/04, 109/05 и 119/08.

REVIEW OF THE APPLICATION OF CERTAIN PROVISIONS OF THE LAW ON EXECUTIVE PROCEDURE OF THE REPUBLIC OF SRPSKA - SOME CONTROVERSIAL ISSUES IN JUDICIAL PRACTICE

Marko Majkić, LL.M.⁴⁰

Abstract. *Enforcement proceedings as a procedure of forced realization of claims should be normatively, ie legally conceived in such a way as to ensure the forced realization of claims in the most efficient way. This procedure should provide legal entities as creditors with legal protection, which in the enforcement procedure received its full and final materialization. To this end, the legislator must take into account that the Law on Enforcement Procedure must not be viewed outside the context of the legal system as a whole, which means that the law cannot be enacted or interpreted and applied in isolation from other norms within the legal system. In other words, only the essential unity of the norms of executive procedural law with the norms of the Law on Civil Procedure that are appropriately applied in enforcement proceedings, and the norms of substantive regulations referred to by the Law on Enforcement Procedure with regard to substantive presumptions and consequences of enforcement, can be said about a system that provides efficient and complete legal protection. In this regard, in this paper we will critically look at certain provisions of the Law on Enforcement Procedure of the Republic of Srpska, and the provisions of other regulations relevant to the enforcement procedure, pointing out the doubts faced by the executive courts in interpreting and applying them. the aims of their re-examination and giving de lege ferenda proposals.*

Keywords: *enforcement proceedings, execution on real estate, death of the executor, costs, execution on a monetary claim.*

⁴⁰ Legal associate at the Basic Court in Prijedor, master of law in the scientific field of constitutional law, email: markomajkic985@gmail.com